

سال بز است یا گوسفند؟ اصلاً چرا این حیوانات؟!

«94، سال گوسفند است، نه! سال بز است!» آیا چنین بحثی پیرامونتان رخ داده؟ آیا برایتان مهم است که حیوان نماد این سال چیست؟ اصلاً ریشه این نامگذاری ها چیست؟

«94، سال گوسفند است، نه! سال بز است!» آیا چنین بحثی پیرامونتان رخ داده؟ آیا برایتان مهم است که حیوان نماد این سال چیست؟ اصلاً ریشه این نامگذاری ها چیست؟

به گزارش «تابناک»، هر سال با نزدیک شده به نوروز و در طول تعطیلات نوروزی، یکی از بحث هایی که میان مردم رایج می شود و درباره آن سخن می گویند، حیوان نماد سال جدید است. نمادی که کمتر می دانیم از کجا خلق شده، چه کسی انتخابش کرده، مبنای انتخاب و معنایش چیست و... ولی هیچ کدام از این ابهامات هم موجب ندید گرفتارش نشده است.

هر سال جدید که از راه می رسد، بعضی از خود می پرسند امسال سال چیست و بعد درباره اش صحبت می کنند و حتی به اختلاف می رسند؛ اختلافاتی مانند اینکه امسال سال بز است یا گوسفند؟ راستی مگر می شود این دو را اشتباه گرفت؟ اگر این شیوه نامگذاری قدیمی است، چگونه مردمانی که زندگی شان با دامداری عجین بوده، بین بز و گوسفند تمیز قائل نشده اند؟

موش و بقر و پلنگ و خرگوش شمار این چهار که بگذرد، نهنگ آید و مار
آنگاه اسب و گوسفند است شمار حمدونه و مرغ و سگ و خوک آخر کار

این دو بیت شاید مشهور ترین ابیات برای به خاطر سپردن دوازده حیوانی باشند که به سالها نسبت می دهند. اما چرا دوازده تا؟ چرا این حیوانات؟ چه ارتباطی میان این حیوانات وجود دارد و انتخاب یک نماد حیوانی برای سال اصلاً چه فایده ای داشته و از چه پشتوانه منطقی ای نشأت گرفته؟

راز آلودگی موضوع زمانی کاسته می شود که در ترکیب دوازده حیوان فوق یک تغییر ایجاد کرده و به جای نهنگ، اژدها قرار دهیم. با حساب این تغییر به نظر سخت نیست که ریشه ماجرا را حدس بزنیم؛ آسیای شرقی، احتمالاً حوالی سرزمین چین!

این در حالی است که مطالعات هم این موضوع را تایید می کنند. گاهشماری حیوانی، عادت مردم مشرق زمین است که ریشه در فرهنگ بیابان گردهای این نواحی داشته است. در فرهنگ ترکان، مغولان، هندیان و تبتی ها و امثال ایشان مرسوم بوده که به همراه کشور گشایی این اقوام، به دیگر نقاط هم سرایت کرده است؛ آنقدر که تمساح مغولی در چین جایش را به اژدها داده و وقتی به ایران زمین رسیده، از ترکیب دوازده گانه خارج شده و نهنگ به جایش نشسته است. مثل ببر که جایش را با پلنگ عوض کرده و تغییراتی از این دست.

تغییرات به گونه ای است که به نظر می رسد این سبک نامگذاری اینقدر بی مسمأ، فاقد منطق و در عین حال مفرح بوده که توانسته چندین کشور را درنوردیده، تغییر و تحول پیدا کرده و همه جا رایج شود و چون بومی سازی شده، یافتن ریشه اش، دشوار به نظر برسد ولی کافی است بدانیم که این نامگذاری برای چینی ها که سال شان در بهمن ماه نو می شود، بسیار حائز اهمیت است تا کمی پی به ریشه این نامگذاری ببریم.

بر این اساس می توان دریافت که چه امسال را سال بز بنامیم، چه سال گوسفند و چه هر حیوان دیگری، نه اشتباه کرده ایم و نه چیزی از دست داده ایم، چراکه این نامگذاری برای ملتی مهم است که زندگی روزمره شان به طالع بینی گره خورده و نام حیوان در طالع بینی هایشان مهم است نه مایی که از زمان باستان تا کنون، اینقدر در گاهشماری سرآمد ملل بوده ایم که هنوز که هنوز است، گاهشماری جلالی مان زبازند جهانیان است و آغاز سال مان در بهار طبیعت، برای بسیاری رشک برانگیز.